

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร
งานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

The Visionary Leadership of Administrators Affecting
Instructional Administration Effectiveness of
Schools Under the Sakon Nakhon Primary
Educational Service Area Office 2

จาดรงค์ ยตะโคตร^{1*}, วาโร เพ็งสวัสดิ์², วันเพ็ญ นันทะศรี²
Jaturong Yatakoate^{1*}, Waro Phengsawat², Wanphen Nanthasri²

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
¹ Master of Education, Educational Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University
² อาจารย์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
² Lecturer, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

*Corresponding email: thesunking_noi@hotmail.co.th

Received: 5 June 2021; Revised: 21 July 2021; Accepted: 27 July 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน 3) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน 4) เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน 5) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู จำนวน 379 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.39-0.82 และค่าความเชื่อมั่น 0.96 ส่วนแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.34-0.88 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X_1) ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ (X_2) และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (X_3) มีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 61.90 5) แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์, ประสิทธิภาพ, การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to study the level of the visionary leadership of administrators, (2) to study the level of Instructional administration effectiveness of schools, (3) to study the relationship between visionary leadership of administrators and Instructional administration effectiveness of schools, (4) to study a predictive equation of visionary leadership of administrators affecting instructional administration effectiveness of schools, and (5) to investigate the guidelines for improving visionary leadership of administrators affecting instructional administration effectiveness of schools under The Sakon Nakhon primary educational service area office 2. The sample of this study was 379 teachers. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's Sample Size Table obtained by using multi-stage random sampling. The instrument used in data collection was a 5-rating scale questionnaire, which indicates the validity index of the visionary leadership of administrators between 0.60-1.00. The item discrimination ranged between 0.39-0.82 and the overall reliability was 0.96. Another thing indicates validity index of Instructional administration effectiveness of schools between 0.80-1.00 The item discrimination ranged between 0.34-0.88 and the overall reliability was 0.99. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, a correlation coefficient of Pearson, and stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows 1) the level of the visionary leadership of administrators was at the highest level both in whole aspects and each aspect. 2) The level of Instructional administration effectiveness of schools was at a high level both in whole aspects and each aspect. 3) The relationship between visionary leadership of administrators and Instructional administration effectiveness of schools showed a positive

correlation at a statistical significance of the 0.01 level. 4) The visionary leadership of administrators involving formulating (X_1), articulating (X_2), and implementing (X_3) were able to predict visionary leadership of administrators at a statistical significance of the .01 level, with a predictive power of 61.90. 5) The guidelines for developing visionary leadership of administrators affecting instructional administration effectiveness of schools involved three aspects: formulating articulating and implementing.

Keywords: The Visionary Leadership, Effectiveness, Instructional Administration

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่เน้นความเป็นไทย และความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับ การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจ ของการปฏิรูปการศึกษาที่มีขั้นตอนสำคัญอยู่ที่การปฏิบัติและมีเป้าหมายถึงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวการจัดการเรียนรู้ในเชิงยุทธศาสตร์ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ไม่สามารถพัฒนาโดยแยกส่วนได้ ต้องอาศัยปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน เกื้อกูลกัน โดยองค์รวม จึงจะเกิดผลตามเป้าหมาย หลักคือคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553: 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ. ศ. 2545 แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษามีบทบาทในเรื่องของหลักสูตรมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่นและต้องปรับปรุงแบบการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวนิยมเรียกทั่วไปว่าหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น การที่จะมีความสามารถหรือความกล้าในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นบุคลากรจะต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึงปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ เพราะมีผลกระทบต่อบุคคลและทรัพยากร ภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ผู้นำที่มีการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำจะส่งผลให้เกิดผลสำเร็จของงานที่มีประสิทธิผล

การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์การจนประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐหรือภาคเอกชน ย่อมขึ้นอยู่กับผู้นำ (Leader) ผู้นำมีส่วนสำคัญในการสร้างความสำเร็จให้กับองค์การโดยมีภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นกุญแจสำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ ความสำเร็จขององค์การมิได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการ วัฒนธรรม เทคโนโลยี เทคนิคและการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ แต่เป็นบทบาทของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และมีพลังที่จะกำหนดอนาคตของตนเองได้ (Tichy

and Cohen, 1997 อ้างถึงใน รวยรินทร์ เพียรพิทักษ์, 2559: 1) ผู้บริหารที่ดีมักจะมีคุณสมบัติและลักษณะของผู้นำอยู่ด้วยเสมอ เพราะผู้นำเปรียบประดุจดวงประทีปขององค์กร ฉะนั้นผู้นำย่อมเป็นหลักสำคัญยิ่งต่อหน่วยงานต่อผู้ใต้บังคับบัญชาต่อผลงานอันเป็นส่วนรวม คุณภาพและคุณลักษณะของผู้นำย่อมจะมีผลสะท้อนต่อวิถีปฏิบัติงานทั้งนี้ องค์กรยุคใหม่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตลอดมีความยืดหยุ่นที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้นำยุคใหม่จะต้องมีภาวะผู้นำ 3 ประการ คือ ภาวะผู้นำที่เปรียบเสมือนความสามารถที่สำคัญขององค์กร ภาวะผู้นำที่มีศักยภาพเป็นเลิศและภาวะผู้นำที่เกิดจากการปฏิบัติงานภายใต้สภาพเสมือนจริงจึงจะสามารถจัดการองค์กร และทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อจัดการและตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2551: 90) การบริหารและการจัดการศึกษาจะบรรลุตามเป้าหมายย่อมต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร นั่นคือผู้บริหารจะต้องเป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างไกลมีความรู้ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับ ประกอบทั้งมีความฉลาดทั้งทางสติปัญญา ทางอารมณ์และความฉลาดทางคุณธรรม จึงจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2545 อ้างถึงใน กฤติยาภรณ์ นาชัย, 2560: 2) จิตวิญญาณที่ผู้นำยุคใหม่ต้องมี คือการมีวิสัยทัศน์ (Visionary) การมีความรักให้ลูกน้อง (Passionate) การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) การมีความยืดหยุ่น (Flexible) มีความสามารถในการจูงใจ (Inspiring) มีการใช้นวัตกรรม (Innovation) มีความกล้า (Courageous) มีจินตนาการสูง (Imaginative) ชื่นชมการทดลอง (Experimental) และมีความเป็นอิสระ (Independent) (นภวรรณ คณานุกฤษ, 2552: 138)

ผู้นำทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์กรยุคการแข่งขันจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญก็คือวิสัยทัศน์และมีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์เป็นอันดับหนึ่งวิสัยทัศน์และกลยุทธ์จึงเป็นตัวแปรของผู้นำที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้ภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรประสบความสำเร็จได้ วิสัยทัศน์ของผู้นำจะหมายถึง การสังเคราะห์ การคิดด้วยการฉายภาพอนาคต การสร้างภาพอนาคตที่สะท้อนเป้าหมาย ความหวัง ค่านิยม และความเชื่อขององค์กรเป็นภาพที่พึงประสงค์อย่างชัดเจน เพื่อนำความคิดออกมาเขียนให้ทุกคนได้ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ เรียกว่า วิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) หรือสานฝันในองค์กรหลายแห่ง ผู้นำจะเป็นผู้ริเริ่มคิดวิสัยทัศน์และกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ร่วมกัน ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) เป็นแนวทางของภาวะผู้นำในปัจจุบันและสมัยใหม่ (นันทิพร สาน้อย, 2557: 2) หลัก 5 ประการของความเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ คือ 1) ความเป็นผู้นำในการทำงานที่ท้าทาย สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และส่งเสริมผู้อื่นให้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ที่ท้าทาย 2) มีแรงบันดาลใจและกระตือรือร้น โดยการทำให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกับผู้อื่น 3) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้การสนับสนุนผู้อื่น 4) ทำตนเป็นต้นแบบตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น 5) นำมาซึ่งการบรรลุความสำเร็จสูงสุดในการทำงานจากจิตวิญญาณอย่างแท้จริง (สุวิทย์ ยอดสละ, 2556: 1)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำของครู ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นอย่างดีสามารถสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้เกิดกับครู ผู้ปฏิบัติงานการสอน โดยการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้เกิดแก่ผู้ร่วมงาน เพื่อให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หากครูมีความพึงพอใจในการบริหารงานของ

ผู้บริหารสถานศึกษาแล้วเชื่อได้ว่าจะทำให้การบริหารงาน ภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน (กาญจนา ภาวงศ์, 2557: 3) จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญมากในการบริหารองค์กร โดยเฉพาะบทบาทในการ บริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จของสถานศึกษาในสังคมของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ผู้บริหาร ยังต้องมีบทบาทและมีความสัมพันธ์ด้านการบริหารงานวิชาการมากขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรค 2 ซึ่งมุ่งเน้น การปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 มุ่งเน้นการที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการ ขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการ เตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะ การเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ทั้ง ในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทย ให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังนั้นบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่างานวิชาการนับเป็นงานหลักของโรงเรียน เพราะวัตถุประสงค์ของโรงเรียนก็คือให้ การศึกษา และอบรมเยาวชนของชาติ ภารกิจหลักของโรงเรียนก็คือการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นับได้ว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญ ที่สุด เพราะ เป็นหน่วยปฏิบัติและผลการจัดการศึกษาจะเป็นประการใดจะเกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้บริหารจึง ต้องใช้เวลา ในการบริหารงานวิชาการมากกว่างานอื่น ๆ เพราะงานอื่น ๆ เป็นเพียงงานที่สนับสนุนการ เรียนการสอน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนได้รับความรู้ ฝึกฝน สติปัญญาซึ่ง ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ขอบข่ายของงานวิชาการ มีความรู้ความสามารถในงานวิชาการอย่างกว้างขวาง สามารถ บริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ (ปวีณา นราพงษ์, 2556: 2-3)

จากสภาพความเป็นมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

5. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,164 คน

1.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวนครู 379 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551: 191) มีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากร โดยใช้อำเภอเป็นเกณฑ์ในการแบ่งตามลักษณะของประชากรที่เป็นอยู่

1.2.2 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 327 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ สำหรับการวิจัยครั้งนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน

1.2.3 ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม สุ่มแบบง่ายโดยการจับสลากแบบใส่คืนตามขนาดโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 ดังนั้นจะได้โรงเรียนจำนวน 155 โรงเรียน โดยแบ่งตามขนาดดังนี้

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 84 โรงเรียน
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 67 โรงเรียน
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 โรงเรียน

1.2.4 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) ใช้เกณฑ์ร้อยละ 20 โดยการจับสลากแบบใส่คืนตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในข้อ 3. ซึ่งจะได้จำนวนครู ดังนี้

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 131 คน
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 214 คน
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 34 คน

ได้จำนวนครูทั้งสิ้น จำนวน 379 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์

3. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยของนักวิชาการและนักวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ใช้แนวคิดและผลงานวิจัยของ พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต (2552) สมชาย เทพแสง (2552) ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2553) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) นิโกญลาล ลันเหลือ (2554) สุวิทย์ ยอดสละ (2556) รักเกียรติ หงส์ทอง (2557) Braun (1991) Bennis, Warren (2002) Kapur (2007) ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 4) การเป็นแบบอย่างที่ดี

3.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการใช้แนวคิดและผลงานวิจัยของ ปรวัตร แก้วฝ้าย (2551) อภิเชก เผ่าภูไทย (2551) พิสมัย ลิมสีพิมพ์ (2552) ฉัตรชัย ไชยมงค์ (2552) กระสินธุ์ ตงฉิน (2552) ปวีณา นราพงษ์ (2556) ปราณีย์ ท้าวกลาง (2557) วิมลสิริ มังธานี (2559) ทศนีย์ ใจดี (2560) พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2560) ซึ่งจำแนกออกเป็น 17 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความคิดเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานวิชาการ 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 5) การนิเทศการศึกษา 6) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 7) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 8) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 9) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 10) การพัฒนาและประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 11) การแนะแนวการศึกษา 12) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 13) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 14) การจัดระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ 15) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 16) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 17) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบไปด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยทำหนังสือเรียนผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อให้ออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการได้ และส่งทางช่องทางรับเอกสารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พร้อมทั้งใส่ซองเปล่าติดแสตมป์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ หรือช่องทางรับเอกสารของสำนักงานเขตพื้นที่

5.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งไปเก็บข้อมูลทั้งหมด จำนวน 379 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 379 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าทางสถิติ ดังนี้

6.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 ระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

6.4 การศึกษาศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 379 ฉบับ และได้ทำการสรุปผลการดำเนินงานตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียน

จากการดำเนินการวิจัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูจำนวน 379 คน เป็นเพศชายจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.98 เป็นเพศหญิง จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 67.02 เป็นผู้มีอายุ 20-30 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 30.34 เป็นผู้มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 27.71 เป็นผู้มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.91 เป็นผู้มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.04 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 58.84 ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 40.11 ระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.05 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 34.57 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 56.46 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.97

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

จากการดำเนินการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเป็นแบบอย่างที่ดี (\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.48) และการสร้างวิสัยทัศน์ (\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.42) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.46) และการเผยแพร่วิสัยทัศน์ (\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.47)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

จากการดำเนินการวิจัย พบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับ ดังนี้ คือ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอน ผลการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.47) การพัฒนาและประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.47) และการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา (\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.52) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.47) การวางแผนงานวิชาการ (\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.48) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น (\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.50) และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.50)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ตัวแปร	X	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y
X	1.00					
X ₁	0.87**	1.00				
X ₂	0.87**	0.71**	1.00			
X ₃	0.88**	0.70**	0.69**	1.00		
X ₄	0.84**	0.63**	0.60**	0.66**	1.00	
Y	0.76**	0.70**	0.65**	0.74**	0.55**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวม ($r_{xy}=0.76$) สัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 อยู่ 1 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ($r=0.74$) และมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 อยู่ 3 ด้าน คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($r=0.70$) ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ($r=0.65$) และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ($r=0.55$)

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่มีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่มีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 โดยรวม

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร	b	S.E.	β	t	p-value
ค่าคงที่	0.91	0.15	-	6.23**	0.000
ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (X_3)	0.38	0.04	0.43	8.82**	0.000
ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X_1)	0.28	0.05	0.29	5.88**	0.000
ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ (X_2)	0.13	0.04	0.15	3.09**	0.000
R = 0.79, R ² = 0.62, S.E.est = 0.25, F = 202.83					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่นำมาวิเคราะห์ 4 ตัวแปร พบว่า มี 3 ตัวแปรย่อยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อใช้ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารทั้ง 3 ตัว ดังกล่าวเป็นตัวพยากรณ์มีค่าเท่ากับ 0.62 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 62 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) 0.25

ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = 0.91 + 0.28X_1 + 0.13X_2 + 0.38X_3$$

และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z'_y = 0.29Z_1 + 0.15Z_2 + 0.43Z_3$$

ตอนที่ 6 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนได้ มาหาแนวทางการพัฒนา ผลการวิจัยสรุป ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อหาแนวทางการพัฒนา

ตัวแปร	ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร	ตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน	สรุปผล
X ₁	ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	✓	ควรพัฒนา
X ₂	ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์	✓	ควรพัฒนา
X ₃	ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	✓	ควรพัฒนา
X ₄	ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	✗	-

หมายเหตุ ✓ หมายถึง มีอำนาจในการทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน

✗ หมายถึง ไม่มีอำนาจในการทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนได้ ดังนั้นจึงควรหาแนวทางในการพัฒนา

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี และการสร้างวิสัยทัศน์ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และการเผยแพร่วิสัยทัศน์ งานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นนทิพร สำน้อย (2557: 120-121) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนล่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กฤติยาภรณ์ นาชัย (2560: 80) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนพนสนิมคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพนสนิมคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับ ดังนี้ คือ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอน ผลการเรียนรู้ การพัฒนาและประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา นอกนั้นอยู่ในระดับมาก งานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของพีระพงษ์ เผ่าภูไทย (2551: 105) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูลี รุ่งพานิช (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.762 งานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รวยรินทร์ เพียงพิทักษ์ (2559: 86) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 สอดคล้องกับสุภาวิวัฒน์ แสงคำมี (2561: 126) ได้ศึกษาปัจจัยคุณลักษณะด้านการสื่อสารที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะด้านการสื่อสารกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่นำมาวิเคราะห์ 4 ตัวแปร พบว่า มี 3 ตัวแปรย่อยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (X_1) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X_2) และด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ (X_3) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเมื่อใช้ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารทั้ง 3 ตัว ดังกล่าวเป็นตัวพยากรณ์มีค่าเท่ากับ .62 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 62 งานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนียา ชื่นเจริญ (2561: 82-83) ได้

ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 3 ตัว คือ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และการสร้างวิสัยทัศน์ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว ร่วมกันทำนายการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ได้ร้อยละ 61.80 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ 0.618 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ตัวแปรย่อยของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (X_1) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X_2) และด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ (X_3) ซึ่งได้แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีดังนี้

5.1 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ผู้บริหารต้องกำหนดทิศทางของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาสร้างความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อสร้างความสำเร็จแก่องค์กร

5.2 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ผู้บริหารต้องมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของตนให้กลายเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาพร้อมทั้งมีการเผยแพร่วิสัยทัศน์อย่างหลากหลายวิธีเพื่อให้ทุกฝ่ายทราบถึงวิสัยทัศน์ รวมทั้งกระตุ้นและสื่อสารให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อมั่นและยอมรับในวิสัยทัศน์นั้น

5.3 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ผู้บริหารต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการทำงานเป็นทีมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนงานต่าง ๆ แลกเปลี่ยน ปรับปรุง เรียนรู้ ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติจริง เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญในการบริหารงานโรงเรียน ผู้บริหารจึงต้องกระจายอำนาจอย่างทั่วถึงให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงาน รวมถึงการบริหารจัดการในเรื่องการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นจุดสำคัญของสถานศึกษา ถือเป็นหัวใจหลักในการเรียนการสอน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนให้ดำรงชีวิตในปัจจุบันได้อย่างมีความสุข ดังนั้นในการเตรียมและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้บริหาร

สถานศึกษา ควรนำภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน ไปเป็นแนวทางพัฒนาผู้ที่จะได้รับตำแหน่งบริหารสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ได้ดีที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ แต่ทั้งนี้ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ด้านอื่นก็ยังมีความจำเป็นในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ดังนั้นในการพัฒนาผู้บริหารควรได้รับการฝึกอบรมและส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในทุกด้าน เพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ควรจะให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการ นำไปใช้เพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา รวมไปถึงงานบริหารต่าง ๆ ในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ของผู้บริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำทางการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล เป็นต้น ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระสินธุ์ ตงฉิน. (2552). *การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- กฤติยาภรณ์ นาชัย. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนพนสนิมคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กาญจนา กวางศ์. (2557). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ฉัตรชัย ไชยมงค์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชูลี รุ่งพานิช. (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนองครืออยุธยา เขต 1 และ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ทัศนีย์ ใจดี. (2560). สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทัศนีย์ ชื่นเจริญ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- นนทิพร สาน้อย. (2557). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนองครืออยุธยา ภาคเหนือตอนล่าง [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2551). โน้ตย่อการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3). Orange Group Tactics Desing.
- นภวรรณ คณานุรักษ์. (2552). การสร้างแบรนด์ภายในแนวคิดการตลาดสำหรับองค์กรยุคใหม่. ยูเรก้า.
- นิกัญชลา ลั่นเหลือ. (2554). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรวัตร แก้วฝ้าย. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการใช้กระบวนการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปราณี ท้าวกลาง. (2557). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนองครือวิทยานครพนม เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปวีณา นราพงษ์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนองครือวิทยานครราชสีมาเขต 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิชาย รัตนดิถ ญ ภูเก็ต. (2552). องค์การและการบริหารจัดการ. ริงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์.

- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาเขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิสมัย สิมสีพิมพ์. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พีระพงษ์ เผ่าภูไทย. (2551). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2553). *ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รอยรินทร์ เพียรพิทักษ์. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- รักเกียรติ หงส์ทอง. (2557). *ประสิทธิผลขององค์การกับตัวแบบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏตะวันตก* [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. สุริยาสาน.
- สมชาย เทพแสง. (2552). *ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์: รูปแบบใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนในทศวรรษหน้า*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการบริหารจัดการคุณภาพ*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุภาวัฒน์ แสงคำมี. (2561). *ปัจจัยคุณลักษณะด้านการสื่อสารที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาเขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สุวิทย์ ยอดสละ. (2556). *การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตธานี ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิเชก เผ่าภูไทย. (2551). *การศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 และ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Braun, J. B. (1991). An analysis of principal leadership vision and its relationship to school Climate. *Dissertation Abstracts International*. 52(04): 1139-A.